

Zienswijze op het Ontwerp Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport

Indiener(s): Actiecomité Plan Boerderij (Van den Berch van Heemstedeweg 45)

Datum: 20 juli 2025

Vooraf:

Het ontwerpprogramma (hierna afgekort tot PLGDG) is een herijking van de ISG en beoogt een integrale toekomstverkenning te zijn voor het landelijk gebied van de vijf gemeenten, voor de komende 15 jaar, met een doorkijk naar 2050. Uitdagingen op het gebied van transitie (woningbouw, economie, agrarische sector, energie, klimaat) worden expliciet genoemd.

Het PLGDG richt zich specifiek op het landelijk gebied van de 5 gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk en Katwijk. Die focus is enerzijds aantrekkelijk. Anderzijds vinden sommige uitdagingen waarvoor men staat, voor een deel *ook* en soms zelfs *in hoofdzaak*, hun oorsprong in het omringend stedelijk gebied van de Randstad.

In de onderwerpen die vanuit de Oranjabuurt in deze zienswijze op het PLGDG worden ingebracht, wordt die link met de stedelijke omgeving daarom in enkele overwegingen meegenomen.

Een tweede algemene opmerking is dat het PLGDG, als tussenstation tussen visie en uitvoering, naar ons idee minder uitvoeringsgericht is dan mogelijk of wenselijk is. De concrete effecten komen behoudender over dan wellicht is bedoeld. Daarom verzoeken wij de betrokken gemeenten om bij de definitieve vaststelling van het PLGDG expliciete keuzes te maken op de door ons aangedragen onderwerpen, inclusief duidelijke toetsingskaders en beleidsmatige verankering.

Onderwerp 1: Arbeidsmigranten

Zienswijze: Een economie die in belangrijke mate afhankelijk blijft van de inzet van arbeidsmigranten biedt – zo is in toenemende mate het inzicht – onvoldoende mate perspectief voor de toekomst. Dit wringt, omdat het huisvesten van deze doelgroep een aanzienlijk beslag op de schaarse ruimte doet, ook in het landelijke gebied.

Overwegingen:

1. Arbeidsmigranten – nog steeds een groeiende groep – spelen een belangrijke rol in onder meer de bollenteelt. Wanneer begrijpelijkerwijs de bollenteelt ook in de toekomst als een belangrijk en identiteitsbepalend onderdeel van de regionale economie wordt gezien, zal de sector zich sterk moeten vernieuwen. Dat geldt niet alleen voor het emissievrij maken van de teelt in 2030, maar ook voor minder afhankelijk worden van de inzet van (relatief goedkope) arbeidsmigranten in deze bedrijfstak. De dalende arbeidsproductiviteit vormt een punt van zorg. Dat is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de sector zelf. Gezien de

betekenis voor de toekomst van het landelijke gebied is een duidelijke en actief ondersteunende visie van de gemeenten hierbij van groot belang. Actief in de vorm van het stimuleren van innovatie en grotere aaneensluitende bollenvelden, zodat mechanisatie en automatisering rendabel kunnen worden toegepast.

2. De lokale overheid worstelt al jaren met het ontbreken of ontoereikende registratie van de werk- en verblijfplaats van arbeidsmigranten. Dit bemoeilijkt de handhaving en leidt tot ongewenste woonvormen (bijv. in hotels en B&B's). De meest recente jaarrapportage¹ van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van november 2024 bevestigt dat de registratie van arbeidsmigranten nog steeds gebrekkig is. Daarnaast is het onduidelijk welke vorderingen zijn gemaakt in het actieprogramma Arbeidsmigranten², welke in december 2024 nog aan de orde is geweest. Het is noodzakelijk om de registratie op orde te krijgen in het gehele gebied om effectief beleid te kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Zoals ook de motie van Saris en Ceder³, in maart van dit jaar benadrukte.

De gemeente Noordwijk neemt inmiddels initiatieven in dit opzicht, zoals actualisering van het Decisio rapport en er is een zogenaamd nachtreger⁴ geïntroduceerd. Gezien de betekenis voor het PLGDG, verdient dit spoedige navolging bij de andere vier gemeenten.

3. De maatschappelijke en politieke context verandert. Landelijke maatregelen, zoals een aangekondigd verbod op arbeidsmigranten in de vleesverwerkende industrie⁵, benadrukken de urgentie voor gebiedsgericht beleid. Maar ook de groeiende kritische houding van de zorgsector⁶ t.a.v. de inzet van arbeidsmigranten. Neem ook het adviesrapport⁷ *“Geen derderangsburgers, de risico's voor gedetacheerde arbeidsmigranten”* in ogenschouw en zeer recentelijk nog de verkenning⁸ *“Aanpak onrechtmatige detachering van derdelanderwerknemers”*.

¹ <https://www.arbeidsmigratieingoeдебanen.nl/documenten/publicaties/2024/11/14/jaarrapportage-arbeidsmigranten-2024>

² <https://teylingen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/ad15ef0e-329d-487d-923e-97e10de57249?documentId=fff83a82-1faf-43cf-9379-4a23c3f362e2&agendaltemId=7e8a3949-f71d-4d73-8ba3-a55a8243402c>

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26448-807.html>

⁴ <https://noordwijk.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/c6bc47af-3518-45aa-acbf-3b843e66065f?documentId=11c69957-da1c-4d1d-9fed-81db874e81c9&agendaltemId=1c6a1fc4-d59a-468a-8c5c-5c723a78446f>

⁵ <https://www.flexmarkt.nl/wp-content/uploads/2025/03/Publicatie-Misstanden-bij-inzet-uitzendkrachten-in-de-vleessector.pdf>

⁶ <https://www.nu.nl/economie/6358080/huisvesting-en-taalbarriere-maken-zorgsector-huiverig-voor-arbeidsmigranten.html>

⁷ <https://www.adviesraadmigratie.nl/publicaties/publicaties/2024/03/13/adviesrapport-geen-derderangsburgers.-de-risicos-voor-gedetacheerde-arbeidsmigranten-en-de-nederlandse-samenleving>

⁸ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025D31117&did=2025D31117

Onderwerp 2: De Mottigerpolder en Roodemolenpolder

Zienswijze: Deze gebieden moeten expliciet als open en beschermde zones worden opgenomen in het PLGDG, conform de omgevingsvisie van de gemeente Teylingen en niet als mogelijke compensatiegebied voor bollengrond.

Overwegingen:

1. Zowel de Mottigerpolder als de Roodemolenpolder zijn cruciaal voor behoud van openheid, ecologische waarden en cultuurhistorische structuren in de streek. Investeren in de aanleg van wandelpaden, houtwallen en ander groen is essentieel om de biodiversiteit te vergroten en tegelijkertijd de recreatieve waarde van het landschap te versterken. Echter het PLGDG benoemt geen expliciete initiatieven.
2. Het PLGDG laat ruimte voor interpretatie door deze gebieden als “minder kwalitatief open” te benoemen; dit staat haaks op de recent vastgestelde gemeentelijke Omgevingsvisie van Teylingen. Van den Berch van Heemstedeweg 45 is het enige perceel dat als mogelijke compensatielocatie is aangemerkt in het PLGDG. Deze toewijzing is opmerkelijk gezien de voornoemde vastgestelde omgevingsvisie van Teylingen.
3. Wij willen benadrukken dat dit het laatste stuk groen is dat de dorpen Voorhout en Sassenheim nog van elkaar scheidt. Daarom is actieve en expliciete bescherming van deze groene corridor een vereiste.

Onderwerp 3: Ruimte vraag en consequenties voor woningbouw

Zienswijze: Het PLGDG biedt ons inziens een onvoldoende realistische toekomstblik op de noodzakelijke woningbouwopgave, met name voor doelgroepen zoals starters, jongeren en ouderen. Het streven om alleen te bouwen voor eigen woningbehoefte uit de streek (“migratiesaldo nul”) is achterhaald. Het PLGDG kan niet haar ogen sluiten voor de enorme woningbouwopgave in Nederland en met name in de Randstad.

Overwegingen:

1. De mogelijkheden om nog binnenstedelijk te bouwen raken uitgeput. Alleen via kostbare en langdurige stadsvernieuwingsprojecten zijn er her en der nog enige beperkte mogelijkheden in de streek. Dit stuit veelal op sociale weerstand en als er eenmaal besluitvorming heeft plaatsgevonden, duurt realisatie veel te lang. Creatieve initiatieven zoals optopping, verdichting, maar ook deels herbestemmen van de winkelcentra in woningen voor ouderen en starters is noodzakelijk.
2. Het landelijk gebied kan ook een rol spelen zonder afbreuk te doen aan kernkwaliteiten. Mits zorgvuldig gepland, bijvoorbeeld nabij infrastructuur of in combinatie met landschapontwikkeling.
3. Het is opmerkelijk dat in het PLGDG de locaties zoals Pastoorslaan in Hillegom en Wasbeeklaan in Sassenheim, die nabij bestaande OV-infrastructuur liggen, niet worden genoemd als mogelijke woningbouwlocaties, terwijl deze locaties kansen bieden voor ontwikkeling van duurzame en bereikbare woningen. Daarnaast zijn er goed bereikbare terreinen die zich lenen voor huisvesting van arbeidsmigranten. Denk

ORANJE

BUURT

hierbij aan het Draka terrein in Hillegom, het Swets & Zeitlinger terrein in Lisse en het Focwa terrein in Sassenheim.

Tot slot, wij verzoeken de betrokken gemeenten om bij de definitieve vaststelling van het PLGDG expliciete keuzes te maken op de door ons aangedragen onderwerpen, inclusief duidelijke toetsingskaders en beleidsmatige verankering. Als Oranjebuurt en omgeving willen wij graag het laatste stuk groen dat de dorpen Voorhout en Sassenheim nog van elkaar scheidt ook groen houden. Daarom zien wij graag een actieve en expliciete bescherming van de Mottigerpolder en Roodemolenpolder, zonder enige vorm van bebouwing.

In afwachting van uw reactie en uiteraard gaarne bereid om in overleg te treden, verblijven wij.

Namens het comité Plan Boerderij